

Antropologia econòmica

Codi: 101267
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500256 Antropologia Social i Cultural	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Hugo Valenzuela García
Correu electrònic: Hugo.Valenzuela@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Coneixements generals d'Antropologia social i cultural.

Objectius

El objectius del curs són tres:

- Conèixer les contribucions disciplinars més importants de l'antropologia econòmica.
- Conèixer la diversitat història i cultural de les institucions econòmiques diferents de la societat de mercat.
- Identificar formes d'economia informal al nostre entorn immediat.

Adicionalment:

- Valorar el patrimoni etnològic de Catalunya mitjançant el coneixement d'algunes activitats econòmiques tradicionals.

Competències

- Aprehendre la diversitat cultural a través de l'etnografia i avaluar críticament els materials etnogràfics com a coneixement de contextos locals i com a proposta de models teòrics.
- Demostrar que es coneix i es comprèn la història de la teoria antropològica i la gènesi dels seus conceptes bàsics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Utilitzar el corpus etnogràfic i teòric de la disciplina amb capacitat d'anàlisi crítica i de síntesi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les complementarietats i les incongruències de diferents informes etnogràfics de la mateixa zona.
2. Analitzar teòricament exemples etnogràfics de diversitat cultural en els àmbits del parentiu, l'economia, la política i la religió.
3. Avaluar críticament els models teòrics explícits i implícits als materials etnogràfics.
4. Conèixer i comprendre la incidència de la cultura en els diversos sistemes institucionals d'acció social.
5. Establir la connexió històrica entre el coneixement etnogràfic i el desenvolupament teòric.
6. Identificar la variabilitat sociocultural a través de textos etnogràfics i fonts audiovisuals.
7. Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes econòmics, de parentiu, polítics, simbòlics i cognitius, educatius i de gènere, i la teoria antropològica que hi fa referència.
8. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
9. Interpretar la diversitat cultural a través de l'etnografia.
10. Participar en debats sobre fets històrics i actuals respectant les opinions dels altres participants.
11. Resumir les característiques d'un text escrit en funció dels propòsits comunicatius.
12. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.
13. Utilitzar els conceptes bàsics de la teoria antropològica.

Continguts

Els continguts de l'assignatura s'estructuren en diferents blocs temàtics:

1. Antropologia i economia
2. Orientacions teòriques en antropologia econòmica
3. Economia informal i ocupació.
4. Producció.
5. Distribució.
6. Consum

Dintre de cada bloc temàtic els temes són els següents:

1. Antropologia i economia
 - Aristòtil i els escolàstics
 - La Fisiocràcia i l'economia política
 - L'economia clàssica
 - L'economia marxista
 - L'economia neoclàssica
 - Keynesianisme, Monetarisme, Neoinstitucionalismo.
2. Orientacions teòriques en antropologia econòmica
 - Arguments formalistes
 - Arguments substantivats
 - Determinisme ambiental versus possibilisme
 - Evolució cultural i adaptació
 - L'ecologia cultural
 - El marxisme estructural de Godelier
 - Meillassoux: el mode de producció domèstic.
 - La invenció del subdesenvolupament
 - La teoria de la dependència
 - La involució capitalista
3. Economia informal i ocupació
 - El mercat dual de treball
 - La "fi del treball"
 - Més enllà del mercat
 - Els enclavaments ètnics o les economies ètniques
4. Producció
 - Ecologia
 - Tecnologia
 - Treball
 - La caça- recol·lecció
 - L'agricultura primitiva

- Ramaders
 - Tecnologia i evolució
5. Distribució
- Comerç
 - Mercat
 - Economies multicèntriques
 - Moneda primitiva
 - La sal dels baruya
 - Petxines a la Nord- Amèrica Indígena
 - Moneda de les Illes Palau i Yap
 - Moneda de la Illa Rossel
 - Cauris
 - Monedes i criptomonedes
6. Consum
- El consum ostensible
 - Habitus, gust i distinció

Metodologia

La metodologia didàctica utilitzada en aquest curs implicarà:

1. Pràctiques a l'aula: treball autònom o en grup sobre un tema determinat.
2. Aportacions teòrico/pràctiques: una introducció per part del docent, amb exemples i discussions amb els participants, i la presentació formal d'un tema substantiu del temari per part dels alumnes. Els materials emprats a classe estan disponibles al Campus virtual i en d'altres webs administrades pel professorat.

* Sortida de curs: possible, que implica visita a un Museu Marítim.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	35	1,4	2, 4, 7, 13
Comentaris de text a classe	10	0,4	2, 3, 6, 8, 10
Visita al museu etnològic	8	0,32	4, 5, 7
Tipus: Supervisades			
Comentaris de text	10	0,4	13
Treball opcional	20	0,8	2, 6, 8
Tipus: Autònomes			
Lectura materials	16	0,64	2, 9
Recerca Internet	5	0,2	6

Avaluació

L'avaluació del curs és la següent:

1. Avaluació del lliurament dels exercicis i pràctiques a classe (40%). Aquestes proves no són recuperables.

2. Examen parcial de continguts 1 (30%)

- Temes a triar o tipus test sobre conceptes claus o aspectes teòrics i etnogràfics.

3. Examen parcial de continguts 2 (30%)

- Temes a triar o tipus test sobre conceptes claus o aspectes teòrics i etnogràfics.

IMPORTANT:

La nota final es comunicarà pel campus virtual de forma individualitzada i es programarà una sessió de revisió de notes, així com una re-avaluació. Fora d'aquestes dates programades, o vies, no s'atendran reclamacions ni revisions. Tanmateix no es contestaran correus electrònics relacionats amb l'avaluació. Els dubtes i les reclamacions seran atesos exclusivament a les sessió programada de revisió de notes.

Els treballs es faran a mans exclusivament mitjançant l'opció "Lliurament d'arxius" del campus virtual que disposarà d'un període establert de vigència.

Les casuístiques personals que puguin influir en el seguiment normal del curs per part d'un alumne particular (malalties, feines, qüestions personals...) es podran discutir amb el professor, que tractarà de donar una opció flexible a l'estudiant si està raonadament justificat. Ara bé, només es tindran en compte aquestes qüestions quan siguin, sobrevingudes i convenientment justificades (amb certificats formals) i, quan es coneguin amb antelació, es discuteixin amb el professor durant el primer mes lectiu de l'assignatura - no després ni al darrer moment.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver **estat prèviament avaluat** [no significa aprovat] en un conjunt d'activitats (mínim **2/3 parts de la qualificació total**).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exàmen Parcial 1	30%	8	0,32	2, 3, 12, 13
Exàmen Parcial 2	30%	8	0,32	5, 7, 11, 12, 13
Proves d'avaluació continuada (lectures, exercicis, debats, etc.)	40%	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA (* s'ha optat per referenciar el nom complet de les autores per visibilitzar la seva aportació)

Manual de Curs obligatori

Molina, JL i Valenzuela, Hugo (2006) *Invitación a la Antropología Económica*. BCN: Bellaterra.

Manuale d'antropologia econòmica

Martínez Veiga, Ubaldo (1989). *Antropología económica. Conceptos, teorías, debates*. Cerdanyola: Icaria.

Narotzky, Susana (2005). *Antropología económica*. Barcelona: Melusina.

Plattner, S. (ed.) (1989). *Economic Anthropology*. Stanford: Stanford University Press.

Introducció: antropologia i economia

Dumont, Louis (1992). Homo aequalis. Génesis y apogeo de la ideología económica [Homo aequalis. Genèse et épanouissement de l'idéologie économique, 1977]. Madrid: Taurus.

Herskovits, Melville J. (1954). Antropología económica. Estudio de economía comparada. [Economic Anthropology. A Study in Comparative Economics (1952)]. México: F.C.E..

Barber, William J. (1992). Historia del pensamiento económico [A History of Economic Thought, 1967]. Madrid: Alianza Universidad.

El debat formalistes - substantivistes

Burling, Robbins (1976). "Teorías de maximización y el estudio de la antropología económica" en Godelier, M. (ed.), Antropología y economía. Barcelona: Anagrama.

Polanyi, Karl (1992). La gran transformación. Los orígenes políticos y económicos de nuestro tiempo [The Great Transformation. The Political and Economic Origins of our Time, 1944]. México: F.C.E.

Materialisme cultural i ecologia cultural

Harris, Marvin (1982). El materialismo cultural como estrategia de investigación. Madrid: Alianza.

Rappaport, Roy A. (1987). Cerdos para los antepasados. El ritual en la ecología de un pueblo en Nueva Guinea [Pigs for the ancestors. Ritual in the ecology of a New Guinea people, 1968]. Madrid: Editorial Siglo XXI.

Aproximació marxista

Parte III de Godelier, M. (1976). Antropología y Economía. Barcelona: Anagrama.

Meillassoux, Claude (1987). Mujeres, graneros y capitales. Economía doméstica y capitalismo [Femmes, greniers, capitaux. 1975]. Madrid: Siglo XXI.

El debat del desenvolupament

Viola, Andreu (2000). Antropología del desarrollo. Teorías y estudios etnográficos en América Latina. Barcelona: Paidós

Economia informal i ocupació

Mingione, Enzo (1993). Las sociedades fragmentadas. Una sociología de la vida económica más allá del paradigma del mercado [Fragmented Societies. A Sociology of Economic Life beyond the Market Paradigm, 1991]. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.

Pahl, R.E. (1991). Divisiones del trabajo [Divisions of Labour, 1984]. Madrid: Ministerio de Trabajo y Seguridad social.

Rifkin, Jeremy (1996). El fin del trabajo. Nuevas tecnologías contra puestos de trabajo: el nacimiento de una nueva era [The end of work. The decline of the global labor force and the dawn of the post-market era, 1994]. Barcelona: Paidós.

Producció

Valdés del Toro (1976). "Ecología y trabajo, fiestas y dieta en un concejo del Occidente astur" en C. LISÓN (ed.), Temas de antropología española. Madrid: Akal.

Wolf, Eric R. (1978). Los campesinos [Peasants, 1971]. Barcelona: Labor.

Distribució

Malinowski, B. (1986). Els argonautes del Pacífic Occidental. Estudi sobre el tarannà emprenedor i aventurer dels indígenes dels arxipèlags de la Nova Guinea melànèsia [Argonauts of the Western Pacific. An Account of Native Enterprise and Adventure in the Archipelagoes of Melanesian New Guinea, 1922]. Barcelona: Edicions 62/Diputació de Barcelona.

Piddocke, Stuart (1981). "El sistema de potlatch de los kwakiutl del sur: una nueva perspectiva" [Southwestern Journal of Anthropology, 1960] en Llobera, J.R., Antropología Económica. Estudios Etnográficos. Barcelona: Anagrama.

Godelier, M. (1998). El enigma del don [L'énigme du don, 1996]. Barcelona: Paidós. Economies multicèntriques i la moneda primitiva Armstrong, W.E. (1981). "La moneda de la isla Rossel: un sistema monetario único" [The Economic Journal, vol. XXXIV, sept. 1924] en Llobera, J.R., Antropología Económica. Estudios Etnográficos. Barcelona: Anagrama.

Bohannan, Paul J. (1981). "El impacto de la moneda en una economía africana de subsistencia" [The Journal of Economic History, 19, dic. 1959] en Llobera, J.R., Antropología Económica. Estudios Etnográficos. Barcelona: Anagrama.

Einzig, Paul (1949). Primitive Money. In its Ethnological, Historical and Economic Aspects. Glasgow: Pergamon Press.

Moreno Feliu, Paz (1991). ¿El dinero? Cuadernos A de Antropología, 11. Anthropos.

Consum

Veblen, Thorstein (1966). Teoría de la clase ociosa [1899]. F.C.E., México, 1966.

Fine, Ben (2002). The World of Consumption. The Material and Cultural Revisited. London & New York: Routledge.

Bourdieu, Pierre (1988). La distinción: criterio y bases sociales del gusto [La Distinction, 1979]. Taurus, Madrid, 1988